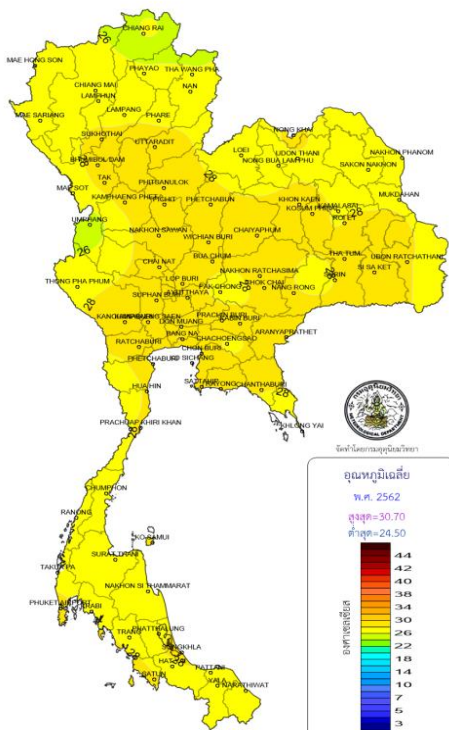

โลกร้อนกับการปรับตัวของชาวนา

ประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตร้อนใกล้เส้นศูนย์สูตร

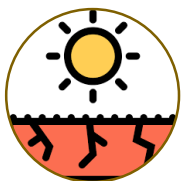
ปี 2562 อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 28.1 องศาเซลเซียส ซึ่งสูงกว่าในรอบ 30 ปี (พ.ศ. 2524-2553) ที่มีค่าเฉลี่ย 27.1 องศาเซลเซียส และคาดการณ์ว่าในปลายศตวรรษนี้อุณหภูมิเฉลี่ยของประเทศไทยจะสูงขึ้น 1-2 องศาเซลเซียส

ปริมาณฝนเฉลี่ย 1,343 มิลลิเมตร น้อยกว่าค่าเฉลี่ยปริมาณฝนรวมทั้งปีในรอบ 30 ปี (พ.ศ. 2524-2553) ที่มีค่าเฉลี่ย 1,587.7 มิลลิเมตร การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศดังกล่าว อาจทำให้เกิดความผันแปรของฤดูกาล ส่งผลต่อการผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะข้าวซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

(ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, 2563)

โลกร้อนส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของข้าวอย่างไร

การเจริญเติบโตของข้าวต้องอาศัยปัจจัยทางภูมิอากาศเช่นเดียวกับพืชทั่วไป เมื่อเกิดภาวะโลกร้อนขึ้น เช่น รังสีแสงอาทิตย์เพิ่มขึ้น ความเข้มข้นของคาร์บอนไดออกไซด์เพิ่มขึ้น อุณหภูมิที่สูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของข้าวในระยะต่างๆ ดังนี้

รังสีแสงอาทิตย์ มีผลต่อผลผลิตข้าวในระยะสืบพันธุ์และระยะเมล็ดสุกแก่ รังสี UV-B ที่เพิ่มขึ้นจะเป็นอันตรายต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาของพืชได้

ความเข้มข้นของคาร์บอนไดออกไซด์ที่เพิ่มขึ้น ทำให้การสังเคราะห์แสงของใบ และการเจริญเติบโตเพิ่มขึ้น แต่ไม่ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นเสมอไป หากอุณหภูมิสูงเกินสภาวะที่เหมาะสม (อุณหภูมิ 25-33 องศาเซลเซียส)

สภาพแห้งแล้งพืชจะแสดงอาการขาดน้ำทำให้ใบเหี่ยว ใบไหม้ ข้าวไม่แตกกอ ลำต้นแคระแกร็น ออกดอกช้า ข้าวเป็นหมัน เมล็ดไม่สมบูรณ์ และผลผลิตต่ำ

อุณหภูมิสูงเกินกว่า 35 องศาเซลเซียส ทำให้การงอกล่าช้า อัตราการงอกต่ำ การแตกกอ น้อยลง จำนวนละอองเกสร และผลผลิตลดลง

6 โทษนัด รับมือโลกร้อน

1

เลือกพันธุ์ข้าว

ที่สามารถต้านทานต่อโรคและแมลง และเจริญเติบโตในสภาพแห้งแล้งหรือน้ำท่วมได้

- พันธุ์ข้าวทนน้ำท่วมฉับพลัน และโรคแมลง เช่น พันธุ์ กข.51 เหมาะสำหรับเหนือ-อีสาน ข้าวหอมชลสิทธิ์ เหมาะสำหรับภาคกลาง
- พันธุ์ข้าวทนแล้ง เช่น พันธุ์ปากอำปิล เหมาะสำหรับภาคอีสาน พันธุ์เหลืองประทิว สำหรับภาคใต้

2

ปรับเปลี่ยนฤดูทำนา

การเพาะปลูกและเก็บเกี่ยวข้าวนาปี ในพื้นที่นา น้ำฝน จะเริ่มปลูกเดือนพฤษภาคม อาจเลื่อนเป็นเดือนกรกฎาคม เพื่อลดความเสี่ยงจากฝนทิ้งช่วง และจำกัดการปลูกข้าวเพียงปีละ 1-2 ครั้ง ในพื้นที่นาชลประทาน

3

ปลูกพืชปุ๋ยสด

เพื่อเพิ่มอินทรียวัตถุและธาตุไนโตรเจนให้แก่ดิน รักษาความชุ่มชื้นช่วยให้ดินอุ้มน้ำได้ดีขึ้น และลดการสูญเสียหน้าดินที่เกิดจากการชะล้าง

ตัวอย่างพืชปุ๋ยสดสำหรับหว่านในนาข้าว

โสนอัฟริกัน
อัตรา 5 กก./ไร่

ปอเทือง
อัตรา 5 กก./ไร่

ถั่วพุ่ม
อัตรา 8 กก./ไร่

ถั่วพริ้ว
อัตรา 10 กก./ไร่

4

ปรับเปลี่ยนวิถีเกษตร

เป็นเกษตรทฤษฎีใหม่หรือเกษตรแบบผสมผสาน ทำให้มีผลผลิตและรายได้ตลอดปี

ขุดสระเก็บน้ำ 30%

ทำนา 30%

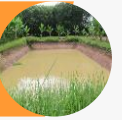
ทำไร่ ทำสวน 30%

ที่อยู่อาศัย 10%

5

จัดหาแหล่งน้ำสำรอง

หรือขุดสระเก็บน้ำในไร่นา เพื่อสำรองน้ำไว้ใช้ในหน้าแล้ง และควรดูแลรักษาแหล่งน้ำ ปลูกหญ้าแฝกรอบขอบบ่อเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลาย และป้องกันแหล่งน้ำตื้นเขิน

6

ติดตามพยากรณ์อากาศ

และการแจ้งเตือนจากภาครัฐตามช่องต่าง ๆ อยู่เสมอ เช่น

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (www.moac.go.th)
- กรมชลประทาน (www.rid.go.th)
- กรมอุตุนิยมวิทยา (www.tmd.go.th)
- กรมส่งเสริมการเกษตร (www.doe.go.th)

